

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE KERMIS BIJ NONKEL STANLY

Kermisblijspel in twee delen

door

GASTON VAN DER GUCHT

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1987

(N° 1627)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

- © 1987 Gaston van der Gucht
- © 1987 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

P E R S O N A G E S .

NONKEL STANLY

TANTIREEN

FRED

PAULA

DANNY

ANJA

CLARA

PROSPER

DE PASTOOR

CHARLOTTE

MAURICE

(5 dames - 6 heren)

T I J D .

NU.

Het stuk moet in het dialect gespeeld worden.

D E K O R.

SCENE I	Het huis van Fred en Paula
SCENE II	Het huis van Clara en Prosper
SCENE III	De auto's
SCENE IV	Bij nonkel Stanly
PAUZE	
SCENE V	Bij nonkel Stanly
SCENE VI	De auto's

REGIE AANDUIDINGEN.

Alhoewel het gebeuren in drie verschillende huizen plaats vindt, moet men toch de eenheid van plaats respecteren. Er is dus maar één kamer.

Maar om het onderscheid tussen de kamers aan te duiden, worden de wanden van de kamer behangen met behangselpapier dat wel dezelfde tekening bevat maar verschillend is van kleur. Links van de toeschouwer is de kamer van Prosper en Clara, midden de kamer van nonkel Stanly en Tantireen en rechts is de kamer van Fred en Paula. Men doet er dus goed aan de wand links in een bepaalde kleur te behangen, de achtergrond in een andere kleur en de rechterwand weer een andere kleur.

De acteurs gebruiken nochtans de ganse ruimte van de kamer en de meubels (die de klassieke meubels zijn uit een doodgewone burgerskamer en in alle huizen gelijk zijn) blijven dezelfde.

Dit ook met deuren links en rechts.

De scène met de auto's wordt ofwel voor het gordijn ofwel voor een tussengordijn gespeeld. Men houdt deze scènes zo sober mogelijk. De creatieve verbeelding van de regisseur en de decorbouwer spelen hier een grote rol. Van belang is hier een sprekende suggestieve klankband.

H E T V E R T R E K.

FRED: (Hij heeft een nieuw zeer opvallend pak aan. Het staat een beetje gek en hij voelt er zich zeer onwennig in.) Allé, zijt gij gereed? Danny heeft de auto al een half uur uit de garage gereden. 't Is al bijkans noen en er is nog geen enkele patat geschild. Bij nonkel Stanly hebben ze zeker den aperitief al gedronken.

PAULA: (Komt op. Ze is opgekleed om naar de kermis te gaan, een beetje potsierlijk. Zij draagt een zware korf appelen.) Jaja, ik ben subiet gereed. Gij met uwen aperitief. Gij gaat toch weer niet beginnen drinken, hé?

FRED: Het is toch kermis voor iets zeker!

PAULA: En moet dat nu met ne keer zo rap gaan? Ik ben al vliegende niet gemaakt, zulle.

FRED: Dat weten wij. 't Is iets van alle uren. Wij zijn nooit ergens op tijd.

PAULA: Zot!

FRED: Het is altijd hetzelfde. Gij hebt wel twee uur nodig om u gereed te maken.

PAULA: Dat is dan gelijk bij u. Gij hebt tegenwoordig ook twee uur nodig om gereed te komen.

FRED: Allé zulle, rijden wij met de tram, ja?

PAULA: Dat komt allemaal omdat ik geen kleren heb om ergens naartoe te gaan. Al die ander madammen zitten daar met schone toiletten en ik...

FRED: Voila, het oude lieken. Ik wist niet waar het zolang bleef. Madame heeft geen kleren om aan haar lijf te doen. En dat wat gij aan hebt? Dat is geen kleed, zeker?

PAULA: Tien jaar oud is het.

FRED: Hoeveel jaar overdrijft ge nu?

PAULA: Allé, toch zeker vijf jaar.

FRED: Gij zijt zot.

PAULA: Het is nog van den tijd dat onzen Danny op het punt stond te trouwen met dat nichtje van u... en dat is zeker vijf jaar. Gelukkig heeft die ziekte niet te lang geduurd. Ons Heer heeft ons dat kruis bespaard.

FRED: Waarom? Dat was toch een net meiske. En een goeie positie bij de bank.

PAULA: Ene Verheyen in de familie is al genoeg. Ik kan er van meespreken. Trouwens, gij ziet het wel... ze liet hem zitten om met ne rijken mee te gaan.

FRED: Ze liet zij hem niet zitten. Zij is met gene rijke meegegaan.

PAULA: Neen? Ik weet het toch beter zeker?

FRED: Gij meent altijd dat gij alles beter weet. Hebde gij dat gezien?

PAULA: Neen, maar onze Danny heeft het mij verteld. 't Was nen rijken en nen dronkaard ook.

FRED: Voilà, 't is gezegd en dan is het waar. Onzen Danny heeft het gezien van enen die het horen zeggen heeft.

PAULA: Vaneigens. Die jongen heeft genoeg afgezien en hij liegt niet tegen zijn moeder.

FRED: Kloek kijkt ne keer wat een schoon kuiken. Hij is toch van de eerste leugen niet gebarsten en dat heeft hij niet van de Verheyens maar van de Matthysen. Daar hebben ze genoeg fantasie om Jules Verne te doen blozen. En vooruit, schiet een beetje op. Als gij niet in één, twee, drie gereed zijt dan zet ik den auto terug in de garage.

PAULA: Doe dat dan als ge het niet laten kunt. Gij moet toch altijd mijnen dag bederven voordat wij vertrokken zijn. Nu heb ik meer goesting om thuis te blijven.

FRED: Blijf dan thuis, hé, dan ben ik alleen weg.

PAULA: Dat zoudt gij willen, hé? En dan maar hopen dat die Charlotte daar ook weer bij nonkel Stanly is om zo onnozel te doen als vorig jaar. (Nabootsend) Gaan wij ne keer dansen, Charlotteken? En kan er geen kusken af?

FRED: Is het al goed, ja?

PAULA: Ik ben gereed, zie. Juist mijne pasport nog.

FRED: Waarom?

PAULA: We kunnen toch iets tegenkomen, zeker? En daarbij, ik ga nooit buiten zonder pasport. En mijne sleutel moet ik ook nog hebben. Ge kunt nooit weten, dat ge aan die Charlotte blijft plakken en dat ik alleen moet terugkomen.

FRED: En waarom sleurt gij daar zo met die zware korf appelen?

PAULA: 't Zijn appels voor Tantireen.

FRED: Hebben ze zelf geen appels? Ze hebben toch een boomgaard?

PAULA: Dit zijn Jacques Lebels en die hebben ze niet.

FRED: Jacques Lebels?

PAULA: Ja, dat zijn de beste voor de appeltrot. (appelmoes)

FRED: Ja, dat hebben ze vandoen. Alzo ne grote korf, dan kunnen ze een geheel jaar alle noens appeltrot eten. Wreed goedkoop en goed voor de schijterij! En ze moeten geen frank uitgeven!

PAULA: Tantireen is niet gierig, die eet niet alle dagen appeltrot. Bij nonkel Stanly eten ze goed. De burgerskeuken. Dat kieken dat wij daar verleden jaar gegeten hebben, met de kermis, was toch wreed goed, zeker? Het was om uw vingers bij af te likken. Zo goed heb ik dat nog nooit gegeten.

FRED: Dat was geen kieken.

PAULA: Was dat geen kieken? Wat was het dan wel? Nen olifant?

FRED: Cocque au vin.

PAULA: Wat?

FRED: Cocque au vin. Maar dat verstaat gij toch niet.

PAULA: Kieken was 't en daarmee gedaan.

FRED: Het was cocque au vin. De burgerij eet geen kieken, maar cocque au vin.

PAULA: Gij zijt gij precies cocque oo.. ooo...

FRED: Vin, juist.

PAULA: Gij zijt een kiekeken zonder kop. Al geheel de morgen kunt ge met uw eigen gene weg en loopt gij daar zo nerveus aan uw broek en uw vest te trekken gelijk enen die zijn lief moet gaan vragen.

FRED: 't Is dat kostuum.

PAULA: Welk kostuum?

FRED: Dat hier zie... dat nieuw, die vod die ik aan mijn lijf heb, dien dweil... het doet mij peinzen op dat kostuum dat ik in het leger droeg... van voor niet goed en van achter niet gepast. Er waren zeker tien Canadezen in gesneuveld.

PAULA: Voor ene keer dat gij een schoon kostuum aan hebt. Gij hebt er nog nooit zo schoon uitgezien.

FRED: Wilt gij het aandoen? Gij klaagt toch altijd dat gij geen kleren hebt... voilà, pak het mijne, tegenwoordig maakt dat voor de mannen of voor de vrouwen geen verschil. Vandaag de dag dragen de vrouwen toch de broek.

PAULA: Nen boer blijft nen boer... Gij moet tenminste een lijf hebben om een kostuum te kunnen dragen.

FRED: En gij hebt zeker geen lijf?

PAULA: Jawel.

FRED: En ik niet?

PAULA: Neen.

FRED: Gij waart gij vroeger van mijn lijf nog zo vies niet. Bijlange niet! Als ik daarop peins...

PAULA: Toe, zot.

FRED: Ja, dan zijt gij ne zot... maar ik sprak wel van vroeger... van veel, veel vroeger... van den tijd van den boerenkrijg.

PAULA: Hebt gij geld bij?

FRED: Wat?

PAULA: Hebt gij houten oren, misschien? Ik vraag ofdat gij geld bij hebt.

FRED: En durft gij dat aan mij te vragen?

PAULA: Is dat zo'n aardige vraag?

FRED: Al het geld dat ik verdien, hé, in het zweet mijns aanschijns, dat zie 'k zelfs niet meer. Dat stort den baas rechtstreeks op de bank om het kapitalistisch systeem in leven te houden zodat die rijke stinkers ons nog meer kunnen uitwringen. Geen frank zie ik ervan, behalve mijn pree 's zondags om naar de voetbal te gaan. Vroeger kregen wij tenminste onze enveloppe in ons handen. Dan voelden wij tenminste dat wij iets verdiend hadden. Dan konden wij af en toe eens iets in een zaksken apart steken, maar tegenwoordig van den enen baas naar den anderen, van den baas van het werk naar den baas van het huishouden.

PAULA: Gij weet het geld toch liggen zeker als gij het nodig hebt? Pak het. Of haal het van de bank.

FRED: Ik heb het niet nodig. En in een bank ga ik niet binnen. Ik ben tegen het kapitalisme.

PAULA: A vaneigens... gelijk de communisten... maar van al die zwarte karweikens, daar zie ik ook niet teveel van.

FRED: Neen?

PAULA: Neen.

FRED: Wie betaalt dan auto af? Wie kocht die droogkast waar dat gij bijna geen gebruik van maakt? Wie kocht die velo voor Danny? De communist!

PAULA: Maar alzo nekeer een schoon kleedje hé, of nen bontjas of een brocheken...

FRED: Als gij iets vandoen hebt, koop het...

PAULA: Of nieuwe meubelkens...

FRED: D' oude zijn nog niet versleten en voor mij zijn ze goed genoeg. Ze mogen heel mijn leven meegaan.

PAULA: Maar kijkt eens naar de living van ons Clara, die is zo schoon dat gij bijna benauwd zijt van u op ne stoel of ne zetel te zetten.

FRED: Juist! Dat is juist! Maar ik wil in mijn huis met mijn eigen gat in mijn eigene zetel of mijn eigen stoel zitten en ik leg de gazet waar dat ik wil, en ik bak haring als ik dat wil en ik eet spek dat geheel het huis ernaar stinkt en ik zet mijne teevee op de voetbal, ook als 't Dallas is en dat kan Prosper van Clara niet zeggen. Hij met zijn schone living. Ze zitten godverdomme in het waskot hun boterhammeke met rubarberconfituur te eten.

PAULA: Ons Clara heeft het getroffen met haren Prosper.

FRED: Juist, geheel juist, zij heeft het getroffen. Maar Prosper heeft het niet getroffen met Clara.

PAULA: Wat weet gij daarvan?

FRED: Hebt gij Prosper misschien niet gekend als wij jong waren? De plezierigste van heel ons dorp... lachen en klappen... en lollen verkopen... allé, ne vent om een gehele compagnie samen te houden... maar nu... mager en grauw... en lachen doet hij alleen nog als hij een scheet laat, want dat is het enigste dat hem nog deugd doet.

PAULA: Ja, veel veranderd is hij wel.

FRED: Dat komt van geld te tellen. Al de mannen die teveel geld tellen en die geld liever zien als hun vrouw zien er zo uit. Duitenkliervers.

PAULA: Allé, het is dan nog goed dat gij er zo niet uitziet.

FRED: Ik ga bijtijds ne keer bij de mensen, bij Simonne op den hoek en ik heb een hobby en dat heeft Prosper niet...

PAULA: Ja, hobby, bier drinken, dat zeker?

FRED: Ja, bier drinken, dat kunt gij zeggen, hé... Maar hoelang is het geleden dat ik zat naar huis gekomen ben?

PAULA: Juist een jaar, op de kermis van nonkel Stanly.

FRED: En moeten Clara of Prosper naar de kermis komen bij nonkel Stanly? Is madam, uw zuster, geïnviteerd? 't Zou mij verwonderen, maar allé, de wonderen zijn de wereld nog niet uit.

PAULA: Neen, spijtig genoeg niet, het is zo plezierig als gij allamaal eens bijéén zijt. En ik heb maar één zuster. En dat allemaal voor zo'n klein misverstand, voor nen bagatel van niets. Tegenwoordig maken de mensen voor de minste onnozelheid ruzie.

FRED: Dat is geen bagatel van niets. Dat is precies Clara. Stoefen en in haar broek poefen. (Nabootsend) Rijdt gij zondag mee naar Blankenberge Tantireen en nonkel Stanly? Wij gaan ne keer nen dag naar de zee, eerst goed eten en dan een goeie pint drinken. En die mensen dan de zondag nadien van te zevenen 's morgens gereed voor de spiegel, gelaarsd en gespoord, het beste kostuum en den besten hoed, uit de kast gehaald. En wie kwam er niet? Clara. Geen auto te zien, adieu Blankenberge. Hangt dat beste kostuum maar weer in de kast. Tot als er iemand doodvalt in de familie.

PAULA: Als den auto nu niet start.

FRED: En den telefoon? Hebt gij al ooit van een telefoon gehoord?

PAULA: Maar Clara heeft geen telefoon!

FRED: Te duur. Veel te duur. Maar er staat een telefoonsel op honderd meter van haar huis en Stanly... die heeft wél nen telefoon. Eén uit zijn betere jaren, als de negerkens nog braver waren en zilverpapier aten. Maar neen, Clara is te gierig. Matthysens zijn allemaal gierig. (Nabootsend) Wat peinst gij wel dat dat niet kost? Eerst die naft tot Blankenberge heen en weer, en daar dan friet met mosselen eten - want iets beters als friet met mosselen hebben ze nog nooit gegeten - en dan nog Rodenbach en garnalen... ah neen, hé, het kan tweeduizend frank kosten. Laat gij Stanly en Tantireen maar stikken... die kunnen in Blankenberge toch niets meer gaan zien, die hebben de negerkens van de Kongo geleerd dat ze niet meer in hun blote kont mochten lopen. Die hebben genoeg zee gezien. Dat ze nu een beetje sparen van dat pensioen van koloniaal, dat er voor Clara wat overschiet om nog nen nieuwen canapé te kopen, of ne kasbon.

PAULA: Gij hebt nooit iets kunnen verdragen van ons Clara.

FRED: Neen ik...

PAULA: En waarom?

FRED: Daarom.

PAULA: Dat ik ook nogal een reden.

FRED: Awel, ik zal het u zeggen... Omdat ze mij over zoveel jaar ook op een ree gezet heeft. Uren heb ik daar staan wachten... en ik was juist zo goed in forme. 'k Mocht met de goeste naar huis gaan.

PAULA: Zij maar blij dat gij mij hebt of ge mocht ook uwen boterham met rabarberconfituur opeten in het waskot.

FRED: Jamaar, ik zou ze anders gekweekt hebben. Ik zou ze gelijk ne leeuwentemmer met de karwats in 't rond-ken gebben doen lopen. Allé, ik denk het toch... want ik weet niet of dat er aan een vrouw iets te kweken is.

PAULA: Zoudt gij met ons Clara getrouwd zijn als ze die keer naar die rendez-vous geweest was?

FRED: Allé zeg, moet gij daar weer over beginnen...?

PAULA: Antwoord mij. Gij hebt daar nog nooit op geantwoord.

FRED: Trut.

PAULA: Antwoord zeg ik u, zaagt gij haar gaarne?

FRED: Het was 's avonds en 's avonds ziet gij rap een vrouw gaarne. Ik heb er in mijn leven wel duizend gaarne gezien, 's avonds. Maar 's morgens... 's morgens moet gij ze gaarne zien, als gij nuchter zijn... En u zag ik gaarne als ik nuchter was... en ik ben daar blij om... allé soms... en als gij rap gereed zijt en niet teveel zaagt.

PAULA: (Toch gelukkig) Zot... De mannen zagen nog meer dan de vrouwen. Mijn moeder zei altijd: "mannen zijn kleinzielig".

DANNY: (op) Zeg, ik zit daar bijna wortel te schieten, hé. Rijden wij vandaag nog of rijden wij morgen?

FRED: Niet ongeduldig worden, jongen, ma is bijna gereed. Bijna heb ik wel gezegd.

PAULA: 't Is uwe pa, jongen, hij staat daar te preken als nen ouden pastoor.

FRED: Moest ik prediken, de mensen zouden niet in slaap vallen gelijk als nu bij den onderpastoor.

DANNY: Zeg, is het weer dat afgezaagd liedje?

FRED: Hier zie, zet die appels al in den auto. Zover zijn we dan toch al.

DANNY: Amaai pa, hoe ziet gij er uit!

FRED: Wat wilt ge daarmee zeggen?

DANNY: Dat kostuum, pa.

PAULA: Mankeert er iets aan dat kostuum?

DANNY: Dat weet ik nog zo niet. Gij zijt precies nen astronaut.

PAULA: Er mankeert juist niets aan dat kostuum. Het is een wreed schoon kostuum. Ik heb dat zelf gekocht.

DANNY: Gij ma, hebt gij pa zijn kostuum gekocht?

PAULA: Ja, dat heb ik toch altijd gedaan. En van mijn eigen geld.

DANNY: Van uw eigen geld? Ja, pa, ons ma ziet u nogal gaarne, hé. Het kompas staat zeker goed?

FRED: Wacht eens, mannekens, wacht eens...

PAULA: Wat is er nu weer? Gij gaat u toch niet laten opwinden door dien aap, zeker?

FRED: Dien aap is uw zoon, madame... en de mijnen ook. Allé, ik denk het toch.

PAULA: Dat wil niet zeggen, omdat het onze zoon is, dat hij den aap kan uithangen!... (tot Danny) Waarom moet gij over dat kostuum beginnen?

DANNY: Omdat het zo opvalt! Ik heb nog nooit zo'n kostuum gezien. Allé, 't zal mode zijn, zeker? Voor ouden van dagen, misschien?

FRED: Wacht eens, mannekens, wacht eens...

PAULA: Maar wat hebt gij nu toch met altijd die... "wacht eens mannekens"?

FRED: Hebt gij niet gezegd dat gij dat kostuum van uw EIGEN geld gekocht hebt?

PAULA: Ja, dat heb ik gezegd. Mag dat niet misschien? Ik mag toch met mijn eigen geld doen wat ik wil, zeker?

FRED: Dat wil dus zeggen dat jij eigen geld hebt? Eigen geld?

PAULA: Ja, dat wil dat zeggen. Natuurlijk.

FRED: Eigen geld, dat jij zelf verdiend hebt?

PAULA: Jazeker.

FRED: Dan moet jij een beroep uitoefenen waar ik niet van weet, want zolang als ik getrouwd ben, heb ik alleen, met deze twee handen, voor mijn eigen huishouden gewerkt. Ik alleen.

PAULA: En toch is het juist wat ik zeg.

FRED: Hebt jij ne ppier misschien die u af en toe iets laat bijverdienen?

PAULA: Neen. Ik heb niemand nodig om geld, veel geld, te verdienen, want een goeie huisvrouw kan veel geld in haar huishouden verdienen. Wreed veel. En dat kostuum dat jij nu draagt, dat heb ik verdient met mijn geld, het geld van mijn zegelkens van Sport en Nering en van den Bond. Ik heb die lange tijd gespaard en... ik had genoeg om voor u dat schoon kostuum te kopen.

FRED: Aaaa... als ik het dan goed versta... is dat kostuum eigenlijk van u?

PAULA: Als jij dat zo wilt zien... ja.

FRED: (Begint plots vest en broek uit te trekken en gooit alles van zich weg. Hij staat in zijn onderkleding)

PAULA: Maar Fred, wat doet jij nu? Allé, zijt jij zot geworden? Zo'n schoon kostuum.

FRED: Als dat kostuum van u is, draag uw kostuum dan zelf en doe het zelf aan om naar de kermis van nonkel Stanley te gaan, maar aan mijn lijf komt dat kostuum nooit meer. Nooit meer, hoort jij dat! Voortaan draag ik mijn eigen kostuum. Van mijn geld!

DANNY: Toch plezierig als de kermis zo goed begint, hé ma?

D O E K.

S C E N E II.

(Het huis van Clara en Prosper. Ook zij maken zich klaar om naar de kermis te gaan. Prosper is opgekleed, maar staat nog zijn schoenen te poetsen. Clara, eveneens op haar paasbest, loopt bedrijvig heen en weer. Ze controleert of alles wel in orde is.)

CLARA: (kwaad) Prosper!

PROSPER: Allé, wat is het nu? Zo geraak ik nooit niet aangekleed! Gij doet mij altijd zo verschieten dat mijn hart ervan stil valt.. Gij zoudt mij zeker gaarne doodhebben?

CLARA: Wat zijt gij aan het doen?

PROSPER: Mijn schoenen blinken, ziet gij dat niet?

CLARA: Natuurlijk zie ik dat, ik ben niet blind.

PROSPER: En waarom vraagde dan wat ik aan het doen ben?

CLARA: Maar ziet dat nu toch! Is er dan aan u geen kweken? Gij blinkt toch geen schoenen met uw wit hemd aan? Gelijk dat gij een vuile beest zijt, zit het subiet vol zwarte plekken. Doe dat hemd uit.

PROSPER: Maar ik kan dat hemd toch weeral niet uitdoen, zeker? Ik heb het nog maar juist aan. Zo heb ik nooit gedaan... aan... uit... aan... uit...

CLARA: Niet AAN... UIT zeg ik.

PROSPER: Allé dan, er zal weeral niets anders opzitten.

CLARA: Mij dunkt dat den dag weer plezierig begint. Ik kan mij wel tegenhouden van lachen.

PROSPER: Zou dat mijn fout zijn, denkt gij?

CLARA: Natuurlijk is het uw fout. Gij gaat toch niet veronderstellen dat het mijn fout is? Ik loop hier al rond van rond de zevenen en heb zelfs nog gene koffie gedronken! Zo moet ik mij opjagen!

PROSPER: O, neen ik, dat is niet aan te nemen dat gij een fout maakt! Dat is onmogelijk. Ons Heer zou nog eerder een fout maken. Gij kunt zelfs een tas vuil maken zonder dat gij koffie gedronken hebt.